

## แบบรายงานการตรวจราชการ ปี 2560

จังหวัด...สุพรรณบุรี.....เขตบริการสุขภาพที่.....5..... ตรวจราชการวันที่ 25-27 มกราคม 2560

## คณะที่ 1 การส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรคและการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ

หัวข้อการตรวจราชการ : ร้อยละตำบลที่มีระบบส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) ในชุมชน ผ่านเกณฑ์

สถานการณ์ : สังคมไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุ มีผู้สูงอายุติดบ้าน ติดเตียง ประมาณร้อยละ 20 อยู่คนเดียว จำนวน 9 แสนคน หรือร้อยละ 18.7 ร้อยละ 95 เจ็บป่วยด้วยโรคและปัญหาสุขภาพ มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์เพียง ร้อยละ 26 มีภาวะสมองเสื่อม ร้อยละ 12.4 และ เข้าถึงระบบบริการร้อยละ 56.7

ประเด็นการตรวจราชการที่มุ่งเน้น : ร้อยละตำบลที่มีระบบส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) ในชุมชน ผ่านเกณฑ์

## 1. ข้อมูลแสดงผลการดำเนินงาน

## 1.1 วิเคราะห์สถานการณ์ ความสำคัญ/สภาพปัญหาของพื้นที่

จังหวัดสุพรรณบุรีมีประชากรจำนวน 679,200 คน (DBpop ณ วันที่ 30 กันยายน 2559) มีผู้สูงอายุ 152,735 คน หรือร้อยละ 22.48 โดยมีกลุ่มผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60-69ปี) จำนวน 78,843 คน หรือร้อยละ 51.62 ผู้สูงอายุวัยกลาง (อายุ 70-79ปี) จำนวน 45,744 คนหรือร้อยละ 29.95 และ ผู้สูงอายุวัยปลาย(80ปี ขึ้นไป)จำนวน 28,148 คนหรือร้อยละ18.43 เพศชาย 324,760คนหรือร้อยละ47.8 เพศหญิง354,440คนหรือร้อยละ52.2

แนวโน้มผู้สูงอายุจังหวัดสุพรรณบุรีเพิ่มขึ้น ปี 2557 - 2559 ร้อยละ 16.31 ,18.11 และ 21.85 ตามลำดับซึ่งสัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จังหวัดจึงมีระยะเวลาที่ค่อนข้างสั้นในการเตรียมการรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี (Complete Aged Society คือ มีจำนวนผู้สูงอายุ60ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 หรือ มีจำนวนผู้สูงอายุ65ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 14)

ตารางที่ 1 แสดงสัดส่วนประชากรวัยทำงาน อายุ15-59ปี ที่ทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุ พบว่าภาพรวมประชากรวัยทำงาน 100 คนทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุ 36 คน ซึ่งสูงกว่าระดับประเทศ ปี 2560 ที่มีประชากรวัยทำงาน 100 คนทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุ 24 คน อำเภอที่มีประชากรวัยทำงาน 100 คนทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุจำนวนจากมากไปหาน้อยคือ อำเภอเดิมบางฯ อำเภอสามชุก อำเภอบางปลาม้าและอำเภอศรีประจันต์ เท่ากับ 48,42,42และ 41คนตามลำดับ

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรแยกรายอำเภอและสัดส่วนประชากรวัยแรงงาน100คนต่อจำนวนผู้สูงอายุ

อำเภอ	ประชากรทั้งหมด	จำนวนผู้สูงอายุ	ร้อยละ	วัยแรงงาน	วัยแรงงาน100คน:ผู้สูงอายุ
เมือง	133,878	30,474	22.76	83,560	36
เดิมบาง	55,188	15,194	27.53	31,624	48
ด่านช้าง	50,194	9,044	18.02	31,836	28
บางปลาม้า	62,489	15,649	25.04	37,718	42
ศรีประจันต์	51,188	12,717	24.84	31,202	41
ดอนเจดีย์	38,549	8,304	21.54	24,200	34
สองพี่น้อง	100,645	19,223	19.10	63,503	30
สามชุก	43,214	11,016	25.49	26,335	42

อุ้มทอง	105,321	22,560	21.42	66,982	34
หนองหญ้าไซ	38,534	8,554	22.20	23,577	36
<b>รวม</b>	<b>679,200</b>	<b>15,2735</b>	<b>22.49</b>	<b>420,537</b>	<b>36</b>

อำเภอที่มีประชากรผู้สูงอายุสูงสุดคือ อำเภอเดิมบางร้อยละ 27.53 รองลงมาคือ อำเภอสามชุก 25.49 และอำเภอบางปลาม้าร้อยละ 25.04 มี 2 อำเภอที่ประชากรผู้สูงอายุยังไม่เกินร้อยละ 20 คือ อำเภอด่านช้างและอำเภอสองพี่น้อง

ข้อมูลกรมการปกครองปี 2558 อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดจังหวัดสุพรรณบุรีแยกตามเพศพบว่าเพศหญิงมีอายุยืนยาวกว่าเพศชาย เพศหญิงมีอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด 79.22 ปี เพศชายมีอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด 72.15ปี ภาพรวมมีอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดทั้ง 2 เพศ เท่ากับ 75.7 ปี เมื่อเทียบกับอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดกับระดับประเทศพบว่าอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของประชากรจังหวัดสุพรรณบุรีสูงกว่า(ระดับประเทศอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดเพศชายและเพศหญิงเท่ากับ 71.93ปี และ 78.82ปีตามลำดับ)

### ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

ข้อมูลผู้สูงอายุ กลุ่ม 1 - 4 / ตำบล LTC/ Care Manager/Care Giver

ข้อมูล ณ ไตรมาสที่ 1 (ตุลาคม - ธันวาคม 2559)

อำเภอ	พื้นที่		จำนวนผู้สูงอายุในโครงการ LTC								จำนวน Care Manager	จำนวน Care Giver	จำนวนกองทุนที่ซื้อบริการตาม Care plan	จำนวน Care plan ที่ทำในพื้นที่	พื้นที่ที่จัดทำ Care plan	พื้นที่ที่มีค่าตอบแทน CG (แห่ง)	ผู้สูงอายุดีขึ้น	
	ทั้งหมด	เป้าหมาย	จำนวนตำบล LTC ที่ผ่านเกณฑ์	จำนวนผู้สูงอายุสิทธิ์ UC	จำนวนผู้สูงอายุสิทธิ์อื่นๆ	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 4	รวม							กลุ่มติดบ้าน เปลี่ยนเป็นติดสังคม	กลุ่มติดเตียง เปลี่ยนเป็นติดบ้าน
1	เมือง	5	1	68	-	22	4	35	7	68	1	36	1	48	1	0	-	-
2	เดิมบางฯ	3	1	24	-	15	0	7	2	24	2	15	1	24	1	0	-	-
3	ด่านช้าง	2	1	32	-	27	0	2	3	32	2	15	0	21	1	0	-	-
4	บางปลาม้า	3	1	45	-	39	3	2	1	45	1	27	1	43	1	0	-	-
5	ศรีประจันต์	3	1	113	-	65	25	13		113	3	12	1	103	1	0	-	-
6	ดอนเจดีย์	2	1	54	-	38	12	6	0	54	2	10	1	54	1	0	-	-
7	สองพี่น้อง	4	1	84	-	49	16	7	12	84	3	11	1	84	1	0	-	-
8	สามชุก	2	1	94	-	67	12	13	2	94	3	11	1	94	1	0	-	-
9	อุ้มทอง	3	1	45	-	23	12	4	6	45	3	14	1	22	1	0	-	-
10	หนองหญ้าไซ	2	1	27	-	17	5	3	2	27	2	23	1	27	1	0	-	-
	รวม	10	10	586	-	362	89	92	45	586	22	174	10	520	10	0	-	-

หมายเหตุ ข้อมูล ณ 5 มกราคม 2560

## 1.3 รายละเอียดผลการดำเนินงาน ไตรมาสที่ 1 (ตุลาคม - ธันวาคม 2559)

ข้อมูลประกอบ การวิเคราะห์ลำดับที่	ตัวชี้วัด	รายการข้อมูล ณ วันที่ 17 มกราคม 60	อ.เมือง	อ.เดิม บางฯ	อ.ด่าน ช้าง	อ.บาง ปลาแม่	อ.ศรี ประจันต์	อ.ดอน เจดีย์	อ.สอง พี่น้อง	อ.สามชุก	อ.อุทอง	อ.หนองหญ้าไซ	ภาพรวม จังหวัด	
1	ตำบลต้นแบบ Long Term Care ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50	เป้าหมาย	5	3	2	3	3	2	4	2	3	2	29	
		ผลงาน	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
		ร้อยละ	20	33	50	33	33	50	25	50	33	50	50	34.48
๒	ผู้สูงอายุได้รับการประเมินและจัดทำแผนการดูแลรายบุคคล ร้อยละ 80-100	เป้าหมาย (สปสขจัดสรร ปี60=2,511คน)	858	300	184	415	396	185	849	239	629	162	4,174	
		ผลงานปี60	48	24	21	43	103	54	84	94	22	27	520	
		ร้อยละ	5.6	8	11.4	10.4	26	29.2	9.9	39.3	3.5	16.6	12.4	
๓	จำนวน Care Manager ผ่านการอบรม	เป้าหมาย	10	7	4	7	4	3	7	4	6	3	55	
		ผลงานปี60	1	2	2	1	3	2	3	3	3	2	22	
		ร้อยละ	10	28.6	50	14.3	75	66.7	42.9	75	50	66.7	40	
4	จำนวน Care giver ผ่านการอบรม	เป้าหมาย	50	35	20	35	25	15	40	20	35	15	290	
		ผลงานปี60	36	15	15	27	12	10	11	11	14	23	174	
		ร้อยละ	72	42.86	75.0	77.14	48.0	66.67	27.50	55.0	40.0	153.3	60.0	

หมายเหตุ \*ตำบลLTCที่ประเมินตนเองผ่านเกณฑ์ 7 องค์ประกอบ

### ผลการดำเนินงาน

จังหวัดสุพรรณบุรีมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานโดยมีคณะทำงานระดับจังหวัด 2 คณะ คือ คณะทำงานจัดทำแผนยุทธศาสตร์ผู้สูงอายุจังหวัดสุพรรณบุรีซึ่งมีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นประธาน และมีคณะทำงานส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคกลุ่มวัยสูงอายุ จังหวัดสุพรรณบุรี ปี 2559 เพื่อให้การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ผู้สูงอายุจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2558-2560 มีการดำเนินงานบูรณาการที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และสื่อสารขับเคลื่อนนโยบายโดยจังหวัดและคปสอ.มุ่งเน้นประเด็นDHSและจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ซึ่งพบว่าประเด็นมุ่งเน้นคือการดูแลผู้สูงอายุครบวงจรหรือระบบบริการดูแลผู้สูงอายุด้านสาธารณสุขระยะยาว(Long Term Care) สำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในพื้นที่ทุกอำเภอ ระดับจังหวัดมีแผนปฏิบัติการและงบประมาณรวม 172,000 บาท ดำเนินการ 5 มาตรการ/กิจกรรมหลัก ดังนี้ 1. พัฒนาองค์ความรู้เจ้าหน้าที่ CM/CG/ผู้รับผิดชอบงานผู้สูงอายุ 2. พัฒนามาตรฐานบริการ ได้แก่ คลินิกผู้สูงอายุและระบบคัดกรองสุขภาพ 3. ส่งเสริมการเข้าถึงบริการ ได้แก่ การดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุ/โรงเรียนผู้สูงอายุ/ตำบล LTC 4. พัฒนาระบบข้อมูล ได้แก่ อบรมการใช้ข้อมูล HDC 5. นิเทศ ติดตามและประเมินผลระดับจังหวัด/อำเภอ

ตารางที่ 2 แสดงการคัดกรองผู้สูงอายุตามเกณฑ์การประเมินความต้องการความช่วยเหลือในการดำเนินกิจวัตรประจำวัน ( ADL) ปี 2559

อำเภอ	จำนวนผู้สูงอายุที่คัดกรองADL								
	จำนวน DBpopปี59	คัดกรอง		ติดสังคม		ติดบ้าน		ติดเตียง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.เมือง	30,172	28482	94.4	26852	94.3	1325	4.65	305	1.07
2.เดิมบางฯ	16,209	12629	77.9	12028	95.2	428	3.39	173	1.37
3.ด่านช้าง	8,937	7432	83.2	7064	95.0	261	3.51	107	1.44
4.บางปลาม้า	15,609	13858	88.8	13027	94.0	617	4.45	214	1.54
5.ศรีประจันต์	12,702	9730	76.6	8937	91.8	651	6.69	142	1.46
6.ดอนเจดีย์	8,263	6963	84.3	6593	94.7	318	4.57	52	0.75
7.สองพี่น้อง	19,766	17895	90.5	16197	90.5	1518	8.48	180	1.01
8.สามชุก	11,072	11068	100.0	10589	95.7	404	3.65	75	0.68
9.อุทุมพร	21,876	17949	82.0	16691	93.0	1064	5.93	194	1.08
10.หนองหญ้าไซ	8,677	8235	94.9	7910	96.1	259	3.15	66	0.80
รวม	153,283	134,241	87.6	125,888	93.8	6,845	5.10	1,508	1.12

ผลการประเมินผู้สูงอายุตามความสามารถ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน (ตามดัชนีบาร์เรลเอทีแอล) ปี 2559 จำแนกผู้สูงอายุเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มติดสังคม ร้อยละ 93.78 กลุ่มติดบ้าน ร้อยละ 5.10 และกลุ่มติดเตียง ร้อยละ 1.12 และจากการคัดกรองปัญหาสุขภาพผู้สูงอายุ ในปี 2559 พบผู้สูงอายุมีปัญหาสุขภาพช่องปากมากที่สุด ร้อยละ 25.77 รองลงมาได้แก่ หัวใจและหลอดเลือด ร้อยละ 18.59 และ ข้อเข่าเสื่อม ร้อยละ 13.31 ตามลำดับ

การดูแลผู้สูงอายุกลุ่มผู้สูงอายุติดสังคมจังหวัดได้สนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพโดยมีชมรมผู้สูงอายุคุณภาพในพื้นที่ทั้ง 10 อำเภอ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตฯ 19 แห่งและโรงเรียนผู้สูงอายุ จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ 1. โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลพลับพลาไชย ต.พลับพลาไชย อ.อุทุมพร 2. โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลหนองสะเดา (บ้านดอนไร่) ต.หนองสะเดา อ.สามชุก 3. โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลศรีประจันต์ ต.ศรีประจันต์ อ.ศรีประจันต์ 4. โรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลเดิมบางฯ อ.เดิมบางฯ กลุ่มที่มีภาวะพึ่งพิง ในปี 2559 พื้นที่ได้รับอนุมัติเข้าร่วมโครงการ กองทุนหลักประกันสุขภาพ เพื่อการดูแลผู้สูงอายุภาวะพึ่งพิง จาก สปสช. จำนวน 10 ตำบล ครอบคลุมพื้นที่ 10 อำเภอตามเป้าหมาย มีจำนวน Care Manager 22 คนอย่างน้อย 1 คนต่อตำบล ข้อสังเกตพบว่าอำเภอเมืองมีจำนวนCare Managerไม่สอดคล้องกับจำนวนผู้สูงอายุภาวะพึ่งพิง คือ 1:68 จำนวน Care Giver 174 คน มีจำนวนผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง จำนวน 586 คน จัดทำCare Plan 520 ราย หรือ ร้อยละ 88.7 จำนวนกองทุนที่ซื้อบริการตาม Care plan มี 10 แห่ง สำหรับพื้นที่ที่ไม่ได้ร่วมโครงการของกองทุนLTC ผู้สูงอายุจะได้รับการดูแลโดยทีมหมอครอบครัวและทีมดูแลผู้ป่วยต่อเนื่องที่บ้านอย่างครบวงจรเช่นเดียวกัน

ปี 2559 ตำบลLTCที่สุ่มประเมินโดยศูนย์อนามัยที่ 5 ผ่านเกณฑ์ จำนวน 2 แห่ง คือ 1.ตำบลวังน้ำซับ อำเภอศรีประจันต์ 2.ตำบลไร่รถ อำเภอดอนเจดีย์ และตำบลLTC สุ่มประเมินโดยจังหวัด ผ่านเกณฑ์ 8 แห่ง ภาพรวมตำบลLTC ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 34.48

3. ประเด็นสำคัญที่เป็นความเสี่ยงต่อการทำให้การขับเคลื่อนนโยบายหรือการดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จ (Key Risk Area/ Key Risk Factor) ซึ่งได้จากการวินิจฉัย ประมวล วิเคราะห์ สังเคราะห์ จากการตรวจติดตาม

-การอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการของ อปท. เป็นความสมัครใจของท้องถิ่น และเมื่อท้องถิ่นสมัครใจเข้าร่วมแล้ว สปสช.อนุมัติ ให้ท้องถิ่นใดบ้าง ไม่ได้แจ้งให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทราบทำให้เป็นอุปสรรคล่าช้าต่อการติดตาม และสนับสนุนขับเคลื่อนการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไปตามนโยบาย

-สปสช. ควรส่งข้อมูลรายชื่อกลุ่มเป้าหมายกลับไปให้หน่วยบริการและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทราบเพื่อ ยืนยันสิทธิ์และจำนวนเป้าหมายที่ตรงกันโดยเร็วเพื่อหน่วยบริการและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจะได้รับ ดำเนินการขั้นต่อไป เนื่องจากบางพื้นที่แจ้งแต่ยอดจำนวนผู้สูงอายุ

-ความชัดเจนการชี้แจงระเบียบการเบิกจ่ายเงินล่าช้า มีผลกระทบต่อกระบวนการจัดทำCare Plan และขั้นตอน การดำเนินงานอื่นๆ ทำให้การไม่แล้วเสร็จตามTimeline

-การโอนเงินไปยังCUPสปสช.เขตควรมีหนังสือแจ้งวัตถุประสงค์และระบุกิจกรรมที่ต้องการให้ดำเนินการที่ ชัดเจนแก่ผู้รับผิดชอบงานผู้สูงอายุของหน่วยบริการทราบด้วยเพื่อดำเนินงานได้ถูกต้อง ชัดเจน ทันระยะเวลาที่ กำหนด

### ส่วนที่ 1 ข้อสังเกตที่พบ/ ปัญหา/อุปสรรค/ข้อเสนอแนะ

ลำดับ	ประเด็น/หัวข้อ (1)	ข้อสังเกต ปัญหา อุปสรรค (2)	ข้อเสนอแนะ ต่อหน่วยรับตรวจ (3)	ข้อเสนอแนะ ต่อส่วนกลางหรือผู้บริหาร (4)
1.	การดำเนินงานตำบลLTC	1.ตำบลLTC มีการทำ Care Plan (88.7%) ส่งกระทบต่อการดำเนินงานขั้นตอนต่อไปทำให้อาจไม่ได้ผลลัพธ์ตามTimeline 2.สัดส่วนCare Managerบางพื้นที่ยังไม่สอดคล้องกับจำนวนผู้สูงอายุฟังฟัง เช่น อ. เมือง (1:68)	1. PMจังหวัด/อำเภอ เร่งรัดจัดทำCare Planให้ทันตามกำหนดและเสนอ Care Conference แก่อปท.เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแล 2. PMจังหวัดวางแผนอบรมCMเพิ่มในเขตที่มีจำนวนผู้สูงอายุ ฟังฟังมาก&ติดตามการดำเนินงานโดยส่งรายงานตามระบบตัดยอดทุกวันที่ 20 ของเดือน 3. PMจังหวัด/อำเภอ ติดตามสุ่มประเมิน ตำบลLTCที่ประเมินตนเองผ่านตามเกณฑ์แล้ว ทำหนังสือแจ้งศูนย์อนามัยเพื่อสุ่ม	

